

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

VALINTAESITYS

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027
EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Hankkeen julkinen nimi

ETUA – Ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden oppimisen ja työllistymisen tukeminen erityispedagogisin keinoin

Hakemusnumero/ Ryhmähanketunnus

R-02808 (211745, 211812, 211813)

Kokouspäivämäärä

KESEVK 11.3.2026
Varsinais-Suomen MYR kirjallinen menettely,
huhtikuu 2026

Saapumispäivämäärä

24.10.2025

Diaarinumero

EURA 2021/211745/09 02 01 01/2025/KESELY

Käsittelijä

Muotio Marko

Viranomainen

Keski-Suomen elinvoimakeskus

Hakijan virallinen nimi/ Toteuttajat

Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy,
Centria-ammattikorkeakoulu Oy,
Turun ammattikorkeakoulu Oy.

Toimintalinja

4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi

Erityistavoite

4.2. Uutta osaamista työelämään

Alkamispäivämäärä

1.9.2026

Päätymispäivämäärä

28.2.2029

Tiivistelmä hankkeesta

ETUA-hanke on Jyväskylän ammattikorkeakoulun (Jamk), Centria-ammattikorkeakoulun ja Turun ammattikorkeakoulun yhteinen kehittämishanke, jonka tavoitteena on edistää yhdenvertaisia

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

oppimismahdollisuuksia ammattikorkeakoulutuksessa vahvistamalla korkeakoulujen erityispedagogista osaamista ja siihen liittyvää palvelujärjestelmää. Hanke vastaa ammattikorkeakoulukentän kasvavaan tarpeeseen tarjota laadukasta, oikea-aikaista ja asiakaslähtöistä erityispedagogista tukea opiskelijoille, joilla on oppimisen haasteita tai yksilöllisiä tuen tarpeita, ja jotka vaikuttavat usein myös työllistymiseen.

Tämän hankkeen keskiössä on erityispedagoginen tuki ja siihen liittyvä osaaminen. Tällä tarkoitetaan erityispedagogiseen tietoon pohjavia käytäntöjä, joilla mahdollistetaan opinnoissaan tukea tarvitsevien opiskelijoiden oppiminen. Erityispedagogista tukea vahvistetaan kehittämällä ammattikorkeakoulujen henkilökunnan osaamista, siihen liittyviä tuen rakenteita, ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä, jotta opiskelijat saavat vaikuttavampaa, yhdenvertaisempaa ja heidän tarpeisiinsa paremmin vastaavaa palvelua. Hankkeessa rakennetaan skaalautuvia ja siirrettäviä palvelumalleja, jotka tukevat erityispedagogisen tuen integroitumista osaksi ammattikorkeakoulujen rakenteita ja työelämäyhteistyötä.

Hanke tarjoaa mahdollisuuden kaikkien ammattikorkeakoulujen erityispedagogista tukea tarjoavien henkilöiden verkostoitumiselle ja osaamisen kehittämiseksi. Siten se vahvistaa ammattikorkeakoulutuksen erityispedagogisen tuen saavutettavuutta ja vaikuttavuutta myös valtakunnallisesti.

Henkilöstön ja harjoittelun ohjaajien osaamisen vahvistuminen mahdollistaa laadukkaasti toteutetun ja kohdennetun tuen, mikä lisää opiskelijan oppimismotivaatiota, itsetuntoa ja opintojen etenemistä. Ammattikorkeakoulujen opiskelijat hyötyvät hankkeesta välillisesti, kun erityispedagogiset tukipalvelut kehittyvät. Skaalautuvat ja siirrettävät palvelumallit varmistavat, että tuki ei ole satunnaista tai henkilösidonnaista, vaan osa pysyvää toimintaa.

Yhteistyö työelämän kanssa edistää saavutettavamman työelämän kehittymistä ja parantaa opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia myös työelämässä. Työelämäyhteistyön kehittäminen osana ammattikorkeakoulujen erityispedagogista palvelujärjestelmää tukee opiskelijoiden harjoittelua ja työllistymistä eri siirtymävaiheissa. Tuen saaminen työelämässä lisää työllistymismahdollisuuksia alueella ja ehkäisee työelämän ulkopuolelle putoamista ja siten myös muuta syrjäytymistä.

Hanke sisältää viisi työpakettia: Hankehallinto, Erityispedagogisen tuen toimintamallien ja erityisopettajien osaamisen kehittäminen, Ammattikorkeakoulujen henkilökunnan erityispedagogisen osaamisen kehittäminen, Työelämärajapinnan ja harjoitteluprosessien kehittäminen sekä Tulosten juurruttaminen ja levittäminen.

Hankkeen tuloksena syntyy erityispedagogisia palvelumalleja ja verkostoja ammattikorkeakoulukontekstiin, koulutusorganisaatioiden yhteistyö työelämän kanssa syvenee ja henkilöstön erityispedagoginen osaaminen vahvistuu.

Hankkeen sisältö

HANKKEEN TARVE

Ammattikorkeakoulujen opiskelijakunta on entistä monimuotoisempi, ja oppimisen haasteet ovat yleistyneet. Neurokirjon piirteet, oppimisvaikeudet ja mielenterveyden kuormitus vaikuttavat suoraan opintojen etenemiseen ja valmistumiseen. Ammattikorkeakoulun yksi perustehtävistä on tuottaa työntekijöitä työmarkkinoille. Opetus tapahtuu suurelta osin oikeissa työelämän tehtävissä ja muussa työhön integroituvassa oppimisessa. Opiskelijalta odotetaan suurta itseohjautuvuutta, kokonaisuuksien

hallintaa sekä joustavia toiminnan ohjauksen taitoja. Työelämä edellyttää näiden taitojen lisäksi oma-aloitteisuutta sekä rohkeutta lähteä toimimaan erilaissa ympäristöissä. Oppimisen haasteet eivät liity vain oppilaitoksessa tapahtuvaan oppimiseen, vaan myös työelämässä oppimiseen, esim. opintoihin kuuluvien harjoittelujen aikana. On tärkeä tarkastella ja kehittää sitä, miten erityispedagoginen tuki integroituisi erilaisiin toimintaympäristöihin työelämä mukaan lukien.

Ammattikorkeakouluissa on viime vuosina kehitetty ohjaus- ja hyvinvointiosaamista mm. monilla hankkeilla. Vaikka ohjaus- ja hyvinvointipalvelut tarjoavat tärkeää tukea opintoihin, ne eivät yksin riitä vastaamaan oppimisen erityispedagogisiin haasteisiin. Niiden rinnalle tarvitaan erityispedagogista tukea, jolla tässä hankkeessa tarkoitetaan niitä pedagogisia käytäntöjä, jotka pohjaavat erityispedagogiseen tietoon ja joilla mahdollistetaan opinnoissaan tukea tarvitsevien opiskelijoiden oppiminen.

Viime vuosina ammattikorkeakouluihin on palkattu erityisopettajia, mikä osaltaan on tukenut saavutettavan ja yhdenvertaisen korkeakoulutuksen kehittymistä. Sitä huolimatta erityispedagoginen toiminta ammattikorkeakouluissa on vielä jäsentymätöntä, tuen rakenteet vaihtelevat ja käytännöt ovat osin vakiintumattomia. Erityisopettajan asiantuntijuutta voitaisiin hyödyntää paremmin opiskelijoiden tukemisessa opintojen aikana ja työllistymisvaiheessa. Erityispedagogisen tuen rooli, tehtävät ja toimintamallit perustuvat pääosin muilta kouluasteilta kopioituihin malleihin, eivätkä ne ole yhtenäisiä eri ammattikorkeiden välillä. Tämä heikentää tuen vaikuttavuutta ja vaikeuttaa sen juurtumista osaksi ammattikorkeakoulun arkea. Tuesta vastaavilla on hyvin erilaisia koulutustustoja, joihin ei välttämättä ole kuulunut lainkaan erityispedagogista sisältöä.

Erityispedagoginen toimintamalli vaihtelee ammattikorkeakouluittain, mikä todentuu jo käytetystä termistöstä; puhutaan erityisopetuksesta, yksilöllisestä tuesta, pedagogisesta tuesta ja oppimisen tuesta. Tässä hakemuksessa käytämme termiä erityispedagoginen tuki. Tällä viittaamme erityispedagogiseen tietoon ja osaamiseen perustuvaa tukea. Käytettävää termistöä tarkastellaan hankkeen edetessä.

Hankkeen toteuttaminen usean ammattikorkeakoulun yhteistyönä mahdollistaa osaamisen jakamisen, vertaiskehittämisen ja valtakunnallisesti vaikuttavien ratkaisujen rakentamisen. Yhteinen kehittäminen ja verkostojen rakentaminen on olennaista myös siksi, että erityisopettajat tekevät usein yksin töitä, minkä vuoksi verkostoituminen on tärkeää myös työssäjaksamisen ja vertaistuen saamisen näkökulmasta. Ammattikorkeakoulujen oma hanke vahvistaa strategista omistajuutta erityispedagogisen tuen kehittämisessä ja mahdollistaa tulosten integroinnin osaksi pysyvää toimintakulttuuria.

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen päätavoitteena on lisätä erityispedagogista osaamista ammattikorkeakouluissa. Hankkeessa kehitetään opiskelijoiden tarpeisiin ja ammattikorkeakoulukontekstiin soveltuvia erityispedagogisia palvelumalleja, jotka edistävät opiskelijoiden osallisuutta ja yhdenvertaisia opiskelumahdollisuuksia sekä mahdollistavat opintojen suorittamisen ja työllistymisen heidän erityistarpeistaan huolimatta. Palvelumallit sisältävät kuvauksen toiminnan taustalla olevista arvoista ja tavoitteista, toimintaprosesseista, henkilöstöstä ja toiminnan arvioinnista. Tavoitteena on kehittää ja vahvistaa toimivia rakenteita ja erityispedagogisia tukimuotoja oppilaitoksessa ja harjoittelussa sekä vahvistaa ammattikorkeakoulujen erityispedagogisesta tuesta vastaavien ja muun henkilöstön erityispedagogista osaamista.

UUTUUS-/LISÄARVO

Erityispedagogisen osaamisen kehittyminen

Nykytila: Ammattikorkeakoulujen erityisopettajien osaaminen perustuu pääosin perusopetuksen ja toisen asteen tutkimukseen ja käytäntöihin. Korkeakouluympäristöihin soveltuvasta erityispedagogiikasta on vielä vähän tutkimustietoa ja kokemusta. Muiden opettajien erityispedagoginen osaaminen on usein rajallista, sillä sitä ei ole pidetty ammattikorkeakoulujen toiminnan kannalta keskeisenä. Työelämässä toimivilla harjoittelunohjaajilla ei puolestaan ole riittävästi tietoa opiskelijoiden tuen tarpeista ja niihin vastaamisesta. Muutos: Hankkeessa vahvistetaan ammattikorkeakoulujen toimintaympäristöön soveltuvaa erityispedagogista osaamista ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä opiskelijoiden erilaisista tuen tarpeista niin oppilaitoksessa kuin työelämässä. Erityispedagoginen asiantuntijuus liitetään osaksi opetusta, ohjausta ja työelämäyhteistyötä.

Lisäarvo: Opiskelijat saavat aiempaa kohdennetumpaa, oikea-aikaisempaa ja tarpeidensa mukaista tukea, mikä tukee opintojen etenemistä, valmistumista ja työllistymistä.

Erityispedagogisen tuen palvelumallien kehittyminen

Nykytila: Ammattikorkeakouluissa ei hyödynnetä täysimääräisesti erityispedagogiikan tarjoamia mahdollisuuksia opiskelijoiden tukemisessa opintojen ja työllistymisen aikana. Tuen käytännöt vaihtelevat, eikä erityispedagogisen osaamisen käyttö ole järjestelmällistä.

Muutos: Hankkeessa määritellään, millaisissa tilanteissa ja miten erityispedagogista osaamista tulisi hyödyntää opiskelijoiden oppimisen ja työllistymisen tukemisessa. Yhteisten periaatteiden ja käytäntöjen avulla erityispedagoginen tuki tehdään näkyväksi ja osaksi korkeakoulujen normaalia toimintaa.

Lisäarvo: Erityispedagoginen tuki vakiintuu osaksi opiskelijapalveluita ja opetusta, mikä parantaa tuen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta eri korkeakouluissa.

Verkostojen rakentuminen

Nykytila: Ammattikorkeakoulujen erityisopettajat ovat mukana valtakunnallisissa verkostoissa, kuten KOHOssa ja korkea-asteen erityisopettajien verkostossa, mutta oma, ammattikorkeakoulujen tarpeisiin keskittyvä verkosto puuttuu. Eri alojen ja aineiden opettajilla ei myöskään ole foorumeita, joissa voisi jakaa kokemuksia ja kehittää ratkaisuja alakohtaisiin tuen tarpeisiin, vaikka tällaisia tarpeita tunnustetaan.

Muutos: Hankkeessa rakennetaan verkostoja, joissa erityisopettajat ja opettajat voivat yhdessä kehittää ja jakaa toimivia erityispedagogisia käytäntöjä, saada vertaistukea ja vahvistaa omaa osaamistaan.

Lisäarvo: Osaaminen ja hyvät käytännöt leviävät valtakunnallisesti, mikä vahvistaa korkeakoulujen välistä yhteistyötä ja yhdenvertaisuutta opiskelijoiden tukemisessa.

Työelämäyhteistyön vahvistuminen

Nykytila: Nykyinen erityispedagoginen tuki kohdistuu pääasiassa oppilaitosympäristöön, vaikka työelämä on keskeinen osa ammattikorkeakouluopintoja. Tuki ei ulotu harjoitteluihin eikä työllistymisen siirtymävaiheisiin. Työelämän edustajilla ei ole riittävästi valmiuksia tunnistaa opiskelijoiden tuen tarpeita, ja monille opiskelijoille harjoittelujaksot ovat kuormittavia, koska tukea ei ole tarjolla riittävästi.

Muutos: Hankkeessa kehitetään toimintamalleja, jotka tukevat opiskelijoita työelämässä tapahtuvan oppimisen ja työllistymisen siirtymissä sekä vahvistavat työelämän valmiuksia ohjata ja tukea erityispedagogista tukea tarvitsevia opiskelijoita.

Lisäarvo: Työelämän saavutettavuus paranee, opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet kasvavat ja yhteistyö korkeakoulujen ja työnantajien välillä vahvistuu.

KOHDERYHMÄ JA OSALLISTUJEN MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET

Hankkeella on kolme varsinaista kohderyhmää:

1) Ensijainen kohderyhmä on ammattikorkeakouluissa toimivat erityisopettajat, joiden osaamista, työnkuvaa ja toimintamalleja hankkeessa kehitetään. Hankkeen ydintoiminnoissa ja kehittämistyössä ovat

mukana hankekonsortioon (Jamk, Centria, Turun AMK) kuuluvien ammattikorkeakoulujen erityisopettajat ja muut erityispedagogisesta tuesta vastaavat henkilöt. Näiden lisäksi toimenpiteitä kohdistetaan muissa ammattikorkeakouluissa toimiville erityisopettajille tai muille erityispedagogista tukea tarjoaville henkilöille. Näitä henkilöitä on yhteensä noin 20 eri ammattikorkeakouluissa. (Tämän kohderyhmän osallistujat näkyvät määrällisissä tavoitteissa yritysten kohdalla niin, että hankkeella oletetaan tavoitettavan yhteensä ainakin 9 Amkia, eli 9 yritystä mainittu; hanketoimijoiden lisäksi 6 muuta AMKia. Lisäksi nämä näkyvät määrällisten tavoitteiden henkilömäärissä.)

2) Hankkeen toisena kohderyhmänä ovat ammattikorkeakoulujen opettajat ja muut henkilöt, jotka työssään kohtaavat erityispedagogista tukea tarvitsevia opiskelijoita. Opettajat valitaan sen mukaan, millä aloilla tai aineissa erityispedagogista tukea tarvitsevilla opiskelijoilla on eniten haasteita.

3) Kolmantena kohderyhmänä ovat työpaikoilla erityispedagogista tukea tarvitsevien opiskelijoiden harjoittelunohjaajat. (Tämän kohderyhmän edustajat näkyvät määrällisissä tavoitteissa sekä yrityksissä, joita tavoitetaan 9, että henkilöissä).

Yhteensä hanke tavoittaa 120 varsinaisten kohderyhmien edustajaa, jotka työskentelevät hanketta toteuttavissa organisaatioissa tai muissa AMKeissa sekä niissä yrityksissä, joissa AMKien opiskelijat tekevät harjoitteluitaan.

KONKREETTISET TOIMENPITEET

Hanke muodostuu viidestä työpaketista: 0. Hankehallinto, 1. Erityispedagogisen tuen toimintamallien ja erityisopettajien osaamisen kehittäminen 2. Ammattikorkeakoulujen henkilökunnan erityispedagogisen osaamisen kehittäminen, 3. Työelämärajapinnan ja harjoitteluprosessien kehittäminen sekä 4. Tulosten juurruttaminen ja levittäminen

TULOKSET

Erityispedagogisen tuen toimintamallien ja erityisopettajien osaamisen kehittäminen:

- Hanketoimijoiden kehittämissyhteisö
- Selvitys erityisopettajien työnkuvasta ja kehittämistarpeista
- Pilotoidut ja dokumentoidut toimintamallit
- Julkaisu erityispedagogiikan tilasta ja tulevaisuudesta

Ammattikorkeakoulujen henkilökunnan erityispedagogisen osaamisen kehittäminen:

- Koulutus- ja keskustelutilaisuudet henkilöstölle ja opiskelijoille
- Koulutuspaketti henkilöstölle
- Pilotointi ja osaamismerkki
- Valtakunnalliset koulutustilaisuudet eri teemoista

Työelämärajapinnan ja harjoitteluprosessien kehittäminen:

- Selvitys harjoittelun erityispedagogisista tuen tarpeista
- Tukikeinojen kehittäminen ja pilotointi
- Koulutus työelämäkumppaneille
- Artikkelit harjoittelun erityispedagogiikasta

Hankkeen tulosten juurruttaminen ja levittäminen:

- Suositus erityispedagogisen tuen palvelumallista
- Strategiset keskustelut johdon kanssa
- Koulutustilaisuudet henkilöstölle ja opiskelijoille

- Nettisivut ja levityssuunnitelma
- Loppuseminaari

TOIMINNAN JATKUVUUS HANKKEEN JÄLKEEN

Jokainen konsortion ammattikorkeakoulu selkeyttää hankkeen aikana omia prosessejaan, ja voi käyttää hankkeen aikana kerrytettyä tietoa ja osaamista oman prosessinsa selkeyttämiseen. Hanke lisää myös korkeakoulujen hankeosaamista ja antaa kokemusta työelämän kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisestä. Tätä osaamista voidaan hyödyntää myös muussa työelämärajojen pinnassa ja alueellisen yhteistyön kehittämisessä.

Hankkeen tulokset ovat myös muiden korkeakoulujen käytettävissä hankkeen päättymisen jälkeen.

Hankkeen aikana kerrytettyä tietoa käytetään myös ammatillisen opettajan- ja erityisopettajankoulutusten kehittämiseen, jotta nämä koulutukset yhä paremmin palvelisivat myös ammattikorkeakouluissa toimivia opettajia ja erityisopettajia.

M aantieteellinen kohdealue

Keski-Suomi, Keski-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi

Lisätietoja hakemuksesta

Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden arvioitu lukumäärä yhteensä 120 henkilöä. Hankkeeseen osallistuvien yritysten arvioitu määrä 15 yritystä. Maakuntakohtaiset osuudet EU- ja valtion tuesta: Keski-Suomi 41,9 % (170 967 €), Keski-Pohjanmaa 32,6 % (132 691 €) ja Varsinais-Suomi 25,5 % (104 019 €).

Kustannukset ja rahoitussuunnitelma

Kustannusarvio

1 Palkkakustannukset	363 998
Flat rate 40 % kehittäminen	145 599
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0
Nettokustannusarvio yhteensä	509 597

Rahoitussuunnitelma		Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	407 677	80,00
2 Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	101 920	20,00
3 Kuntarahoitus	0	
4 Muu julkinen rahoitus	0	
5 Yksityinen rahoitus	0	
Rahoitussuunnitelma yhteensä	509 597	100,00

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Rahoittajan esitys

Keski-Suomen elinvoimakeskus on päättänyt 11.3.2026 hankevalintakokouksessaan esittää Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmälle hankkeen rahoittamisen puoltamista tässä muistiossa kerrottujen perusteiden mukaisesti.

Ratkaisun perustelut

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ESR toimintalinja 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi erityistavoitteen 4.2. Uutta osaamista työelämään tavoitteiden toteutumista seuraavin perustein: Hankkeen arvioinnissa on katsottu, että hankkeen kehittämille toimenpiteille on olemassa selkeä tarve ja hanke toisi lisäarvoa ammattikorkeakoulujen nykyisiin erityisen tuen tarpeessa oleville opiskelijoille suunnattuihin palveluihin. Hanke tukee koulutuksen laadun kehittämistä sekä tukee välillisesti opiskelijoiden opintojen loppuun saattamista ja työelämään siirtymistä. Hanke edistäisi myös toimijoiden osaamisen kehittämistä. Hanke myös tuottaisi lyhyen aikavälin määrällisiä tuloksia. Hankkeen suunnitelma on seurattavissa ja todennettavissa. Hankkeen erityisten valintaperusteiden arvioinnissa on katsottu, että hanke tukee riittävällä tavalla EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi 2021 - 2027 toimintalinjan 4 erityistavoitteessa 4.2 rahoitettavalle toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Hanke tukee Varsinais-Suomen maakuntaohjelman 2022 – 2025 tavoitteiden mukaisesti osaamisen vahvistamista alueella. Hanke edesauttaa myös maakuntaohjelman 2026 – 2029 mukaisesti opiskelun tuen erilaisten mallien kehittämistä.